

Nr 883

Av herrar **Helén** och **Ohlin**, i anledning av *Kungl. Maj:ts skrivelse nr 166, med överlämnande av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation.*

(Lika lydande med motion nr 724 i Första kammaren)

En av huvudfrågorna vid Nordiska rådets tionde session utgjorde spörsmålet om samarbete beträffande högre undervisning och forskning. Rådet hade vid detta tillfälle att ta ställning till en av regeringarna utarbetad rapport rörande detta spörsmål. I rapporten angavs emellertid endast ganska löst vissa huvudlinjer. Samarbetet har uppenbarligen ännu icke förts så långt, att några konkreta resultat av större omfattning på de olika områden, som beröres av rapporten, kan ställas i mera omedelbar utsikt.

I anledning av enskilda initiativ kom rådet vid sin nu avhållna session för 1962 likväl att behandla vissa bestämda forskningsinstitutioner, som förslagsställarna tänkte skulle kunna drivas gemensamt, nämligen ett centrum för forskning kring jordbrukskooperationen, en institution för s. k. konfliktforskning och ett institut för sinologi. Samtidigt avvisade rådet ett förslag om en nordisk institution för forskning och utbildning inom området för massmedia.

Enligt vårt bedömande är forskning och högre utbildning ett samarbetsområde, där betydande resultat ligger inom räckhåll. Det är därför av stor vikt att planeringsstadiet kan passeras och att man så snart som möjligt når fram till konkreta åtgärder. Det har emellertid gått långsamt framåt. Redan vid sin första session år 1953 efterlyste rådet en planmässig analys av möjligheterna till samordning och koordinering vad avser högre utbildning och forskning. Rådet har därefter i upprepade rekommendationer återkommit till frågan. En rad förslag har framkommit och några gemensamma forsknings- och utbildningsorgan på vissa specialområden har också kommit till stånd. Det mesta återstår emellertid. Ett på rådets föranledande av en särskild underkommitté inom Nordiska kulturkommissionen utarbetat förslag till närmare nordiskt samarbete rörande den högre tekniska utbildningen har t. ex. ännu efter fyra år icke avsatt några praktiska spår.

Det är knappast behövt att här upprepa vilka fördelar som står att vinna vid en ändamålsenlig arbetsfördelning på ett nordiskt plan. Det är numera omöjligt för ett litet land att på alla den moderna vetenskapens fält ensamt upprätthålla den standard, som fordras i dag. Med den ökade differentieringen inom vetenskapen blir behovet av samarbete alltmera påträngande.

Det vore värdefullt, om riksdagen i sitt svar på Kungl. Maj:ts skrivelse nr 166 ville stryka under vikten av de nordiska ländernas regeringars samarbete på detta område. Sedan undervisningsministrarna vid sitt möte i Helsingfors i mars 1961 beslöt att själva påtaga sig ansvaret för den nödvändiga koordineringen, har också samarbetet bedrivits med långt större intensitet än tidigare. Det var därför med viss förvåning som rådsmedlemmarna i Helsingfors nödgades konstatera, att arbetet hittills avsatt så ringa resultat. Nu erfordras uppenbarligen att man finner sådana samarbetsformer, att resultat kan uppnås. Vi är medvetna om att det finns många stötestenar på vägen. Bl. a. möter hinder för en rationell arbetsfördelning på detta område i de olikheter i universitetsadministration och examensväsen, som våra länder företer. Lokala intressen kan också i många fall fördröja rationella lösningar. Dessa svårigheter måste emellertid övervinnas.

Under åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse med överlämnande av Nordiska rådets redogörelse för rådets tionde session ville uttala en önskan om att det nordiska samarbetet beträffande högre undervisning och forskning ytterligare intensifieras.

Stockholm den 15 maj 1962

Gunnar Helén

Bertil Ohlin